

IX. Order Wojenny Virtuti Militari

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą z 1 sierpnia 1919 r. wskrzesił ustanowiony w 1792 r. order Krzyża Wojennego, nadając mu nazwę ORDERU WOJENNEGO VIRTUTI MILITARI. Zgodnie z uchwałą, miał on stanowić nagrodę czynów wybitnego męstwa i odwagi dokonanych w boju i połączonych z poświęceniem się dla dobra Ojczyzny.

Rozkaz Naczelnego Dowództwa
Wojska Polskiego nr 5 z 17 stycznia
1920 r.

Uchwałą sejmową z dnia 1-go sier-
pnia 1919 r. został wskrzeszony order
wojskowy „Virtuti Militari” który on-
giś ozdabiał piersi naszych najwa-
leczniejszych dziadów i pradziadów.
Nie potrzebuję mówić o znaczeniu tej
zaszczytnej odznaki — każdy praw-
dziwy żołnierz rozumie i odczuwa to
doskonale.

Ustawa wkłada na mnie obowiązek
zorganizowania pierwszej kapituły
orderu i przewodniczenia w niej.

Wobec tego mianuję członkami Kapi-
tuły tymczasowej orderu „Virtuti Mili-
tari” i nadaję im order ten klasy V.

1. Gen. broni Józefa Hallera Dow. Frontu Pomorskiego jako zastępcę
mojego w przewodniczeniu

2. Gen. por. Wacława Iwaszkiewicza
Dow. Fr. Podolskiego

3. Gen. Ppor. Jana Romera Dow. 13
dyw. p.

4. Gen. ppor. Bolesława Roję dow.
O.Gen. Kielce

5. Gen. ppor. Edwarda Rydza-Śmi-
głego dow. grupy

6. Gen. ppor. Franciszka Latinika
dow. Frontu Śląskiego

7. Plk. Mieczysława Kulińskiego i za-
stępcę Szefa Sztabu Gen.

8. Plk. Stanisława Skrzyńskiego dow.
dyw. Pomorskiej

9. Mjra. Mieczysława Mackiewicza
dow. pułku suwalskiego

10. Kpt. Andrzeja Kopę

11. Kpt. Adama Koca z Oddz. II
Nacz. Dow.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

(SZTAB GENERALNY)

POSELSTWO POLSKI
BRUKSELA
ATTACHE WOJSKOWY
Wojna nr. 21-1-20
Lp. 203

Warszawa, dnia 17. stycznia 1920 r.

prez. Nacz. Dow.

ROZKAZ № 5.

Nr. 238/Vpf./20.
Order „Virtuti Militari”

Rozkaz Naczelnego Wodza z dnia 1/1 20 r. L. Dz. 4776. podaje się do wiadomości:
„Uchwałą sejmową z dnia 1-go sierpnia 1919 r. został wskrzeszony order wojskowy „Virtuti Militari” który ongiś ozdabiał piersi naszych najwaleczniejszych dziadów i pradziadów. Nie potrzebuję mówić o znaczeniu tej zaszczytnej odznaki — każdy prawdziwy żołnierz rozumie i odczuwa to doskonale.
Ustawa wkłada na mnie obowiązek zorganizowania pierwszej kapituły orderu i przewodniczenia w niej:
Wobec tego mianuję członkami Kapituły tymczasowej orderu „Virtuti Militari” i nadaję im Order ten klasy V.
1. Gen. broni Józefa Hallera Dow. Frontu Pomorskiego. jako zastępcę mojego w przewodniczeniu.
2. Gen. por. Wacława Iwaszkiewicza dow. Fr. Podolskiego. 3. Gen. Ppor. Jana Romera dow. 13. dyw. p. 4. Gen. ppor. Bolesława Roję dow. O. Gen. Kielce. 5. Gen. ppor. Edwarda Rydza-Śmigłego dow. grupy. 6. Gen. ppor. Franciszka Latinika dow. Frontu Śląskiego. 7. Plk. Mieczysława Kulińskiego i zastępcę Szefa Sztabu Gen. 8. Plk. Stanisława Skrzyńskiego dow. dyw. Pomorskiej. 9. Mjra. Mieczysława Mackiewicza dow. pułku suwalskiego. 10. Kpt. Andrzeja Kopę. 11. Kpt. Adama Koca z Oddz. II. Nacz. Dow.
Wszyscy wymienieni oficerowie mają zgłosić się w Warszawie dnia 22 stycznia na pierwsze posiedzenie Kapituły i na otrzymanie odpowiedniej dekoracji. Wybieram dzień ten, jako rocznicę wybuchu powstania 63 roku, chciałbym bowiem, aby ci, co pierwsi powołani są do trudnego i odpowiedzialnego sądu o bohaterstwie swych kolegów przejęli się i związali z duchem najofiarniejszego i zarazem najmniej ubranego w zewnętrzne pozory ruchu narodowego”.

PIŁSUDSKI m. p.

Nr. 100/san.
Mianowania i przydziału.

Podpułk. lek. Ożegowskiemu Stefanowi, szefa san. 3. dyw. strzelc. wielkop., mianuje się szefem sanitarnym frontu Litewsko-Białoruskiego.
Kpt. lek. Fiszera Ludwika szefa san. 9. dyw. p. mianuje się zastępcą szefa san. i referentem sanitarno-taktycznym frontu Litewsko-Białoruskiego.
Kpt. lek. Ordylowskiemu Józefowi z 3. p. ul. mianuje się szefem san. 9. dyw. piech.
Pułk. lek. Dąbrowskiego Ludwika i mjr. lek. Hackbeilla Bronisława oddaje się do dyspozycji M. S. Wojsk.

Nr. 80809/IV.
Urlop.

Udziela się ppor. rach. Bronisławowi Skornemu z kom. kas. Zbrojowni W. P. we Lwowie sześciotygodniowego urlopu do Zakopanego dla poratowania zdrowia.

Nr. 19/Lącz.
Poszukiwanie.

Oddział w którym znajduje się pchor. ewentualnie ppor. Zieliński Henryk ur. w Białej Siedleckiej w r. 1896 słuchacz politechniki w Kijowie, syn Andrzeja i Karoliny Bingajło, doniesie o tem do Nacz. Dow. powołując się na Nr. aktu.

Nr. 148/Vpf./20.
Rozkaz Szefa Sztabu Gen.
Zaliczenie do Korp. Ol. Sztabu Gen. grupa „B”.

Do korpusu oficerów Sztabu Generalnego grupa „B” zalicza się:
Kpt. p. d. szt. gen. Jana Gabryśa z Nacz. Dow. Oddział V.
„ „ „ „ Stanisława Karę z Insp. Szkół Piechoty.
„ „ „ „ Fryderyka Mally’ego z dow. 5. dyw. piechoty.
„ „ „ „ Franciszka Spieszego z D. O. G. Grodno.

Nr. 7049/Lącz.
Wstrzymanie urlopów akademickich dla oficerów Rdt.

W myśl rozkazu Nacz. Dow. W. P. Sztabu Gen. Nr. 174. z dn. 24. IX. 1919 r. II p. 3. zarządza się z powodu dotkliwego braku oficerów radiotelegrafji na froncie i na tyłach, nie pozwalając dotąd na obsadzenie wszystkich stanowisk dowódców i oficerów stacyjnych, wstrzymanie urlopów akademickich dla oficerów radiotelegrafji, wzgl. pełniących ich obowiązki podoficerów, aż do czasu wykształcenia nowego zastępu fachowców.

= Z E S T A W I E N I E =

Nr _____
NADANYCH ORDERÓW WOJENNYCH „VIRTUTI MILITARI”
ZA FORMACJE I ODDZIAŁY WOJSKOWE PRZED POWSTANIEM
PAŃSTWA POLSKIEGO, OBRONĘ LWOWA I POWSTANIE WLKP. I
GÓRNOŚLĄSKIE . -

Weberami *52*

1. Legiony	1.360.
2. Armia Polska we Francji	103.
3. Oddział Bajonetyków	20.
4. Legion Puławski	50.
5. I. Korpus W.P. na Wschodzie	145.
6. II. " " "	66.
7. III. " " "	10.
8. IV. Dywizja Gen. Żeligowskiego	30.
9. V. " Syberyjska	100.
10. Oddział Murmański	14.
11. " Odeski	10.
12. Huczoł	10.
13. P.O.W., Oddz. Detasz. i rozbr. niemców	78.
14. P.O.W. K.N. III.	121.
15. Obrona Lwowa	159.
16. Powstanie Wielkopolskie	60.
17. Organizacja Wojskowa Pomorza	13.
18. Powstanie Górnoszląskie	100.
Razem: 2.449.	

Zestawienie orderów Virtuti Militari
5 klasy nadanych za czyny w Legio-
nach Polskich

- 1 pp Leg. Pol. - 213
- 2 pp Leg. Pol. - 178
- 3 pp Leg. Pol. - 178
- 4 pp Leg. Pol. - 144
- 5 pp Leg. Pol. - 214
- 6 pp Leg. Pol. - 144
- 1 p.uł. Leg. Pol. - 72
- 2 p.uł. Leg. Pol. - 75
- 1 pap Leg. Pol. - 59
- Komp. Saperów Leg. Pol. - 18
- Oddz. detaszowane - 41
- dowództwa Leg. Pol. - 20

Ogółem Legionistom przyznano
1360 orderów Virtuti Militari

Wniosek o odznaczenie orderem
Virtuti Militari Aleksandry Szczer-
bińskiej - żony marszałka Józefa
Piłsudskiego

Aleksandra Piłsudska z domu Szczerbińska

Oddział: WYWIADOWCZY I. BRIGADY LEG. POL. I P.O.W.

4

WNIOSEK

na odznaczenie orderem „Virtuti Militari“ w myśl Uchwały
Kapituły Tymczasowej z dn. 23.I.20 r.

1	Stopień	
2	Imię i nazwisko (wyróżnie pisać)	ALEKSANDRA S Z C Z E R B I Ń S K A.
3	Potwierdzenie nazwiska podpisem dowódcy	
4	Data wstąpienia do W. P.	6/VIII-1914 .

Warszawa, . . . 1 kwietnia 1921 r.

(Podpis dowódcy stawiającego wniosek)

Aleksandra Szczerbińska wśród członków Związku Strzelec-
kiego we Lwowie (ok. 1910 r.)

Szczegółowy opis czynów
(Świadectwa świadków w załączeniu).

5

Aleksandra SZCZERBINSKA od chwili wybuchu wojny światowej w roku 1914. pracowała z największym poświęceniem i brała udział w pracach i walkach nad odzyskaniem Niepodległości Polski. Jako kierowniczka Oddziału Wywiadowczego Kobiet przy Dziale I. Brygady Legionów Polskich - z narażeniem własnego życia, z wielką odwagą i żołnierskim poświęceniem robi wielokrotne wywiady na froncie.-

Akcja powyższa dała taki rezultat, że na kilkadziesiąt przejazdów, dokonanych w najcięższych warunkach, nie było ani jednego wyroku śmierci. Po rozwiązaniu Oddziału Wywiadowczego, bierze czynny udział w pracy nielegalnej wojskowej na okupacji pruskiej, pełniąc najniebezpieczniejszą służbę, gromadząc i przechowując broń, oraz amunicję. Aresztowana przez Niemców i zesłana do Obozu Jenców w grudniu 1915 roku, zachowywała męstwo i spokój ducha w najcięższych chwilach ogólnego rozbicia. W roku 1917. - 1918. pracuje znów w Organizacji Wojskowej, gromadząc broń, prowadząc matrejały wybuchowe oraz prowadząc wywiad wojskowy przeciwko Niemcom, pomimo nieustannego śledzenia jej przez "Feldpolizei". Czynami swoimi Aleksandra SZCZERBINSKA przyczyniła się znacząco do wypędzenia Niemców z Polski w Okresie rozbiorzenia w listopadzie 1918 roku.-

Męstwo i hart ducha, wykazane w tym okresie daje jej świadectwo wysokiej miary cnoty żołnierskiej - poświęcenia w pracy i pogardy śmierci wobec szczytnego celu walki o Niepodległość.

6	Czy ranny lub zabity przy akcji ad. rubr. 5	nie.
7	Obecny przydział wymiennego	w cywilu.
8	Wniosek na stopień orderu	klasa V-ta.
9	Podpisy świadków (wyróżniać)	

Kwestionariusz Krzyża Virtuti Militari dla jednego z najmłodszych obrońców Lwowa Antoniego Petrykiewicza

Antoni Petrykiewicz urodził się 16 grudnia 1904 r. w Dublanach k. Lwowa. W 1918 r. był uczniem 2 klasy Państwowego Gimnazjum nr V we Lwowie. Był skautem. Od 1 listopada brał czynny udział w obronie Lwowa, walcząc jako obrońca Góry Straceń. Zasłynął odwagą, przenosząc wiadomości wywiadowcze przez linie wroga. Dowódca oddziału, rtm. Abraham, stawiał go innym za wzór, jako jednego z najdzielniejszych ochotników. 27 grudnia 1918 r. osłaniając odwrót oddziału został ciężko ranny w głowę. Zmarł 14 stycznia 1919 r. w szpitalu w Politechnice. Został pochowany w Mauzoleum na Cmentarzu Obrońców Lwowa. Był odznaczony Krzyżem Virtuti Militari, Krzyżem Niepodległości oraz czterokrotnie Krzyżem Walecznych.

20-
KWESTJONARIUSZ 1435 1

1. Nazwisko i imię *Antoni Petrykiewicz*

2. Jaki numer orderu wybity na lewej stronie krzyża *2986*

3. Dokładny adres obecny: wieś _____ poczta _____ gmina _____ powiat _____ miasto _____

4. Data i miejsce urodzenia: dzień, miesiąc, rok *16 grudnia 1904 r.* wieś, gmina, powiat *Dublan k/droga*

5. Imię ojca *Kaspor* imię matki *Rozalia* z domu *Gruszczyńska*

6. Stopień wojskowy, w którym został odznaczony *marcegnie*

7. Obecnie posiadany stopień: w rezerwie _____ w stanie spoczynku _____ ewent. inwalidztwo _____

8. Pałk, w którym służył w czasie wojny, względnie oddział, w którym został odznaczony za udział w walkach: *Oddział III „Góra Straceń” Oddział rtm. Abrahama.*

9. Zawód: obecny (środki utrzymania) _____ przed wstąpieniem do wojska _____

O d p i a .

Adjutantura Generalna
Wodza Naczelnego

Br. 2986

Legitymacja.

4 .p. PETRYKIEWICZ ANTONI szar.

Uprawniony jest do noszenia odznaki orderu

VIRTUTI MILITARI.

Klasy V.

Nadane mu przez Wodza Naczelnego Dekretem Nr. _____
z dnia 13/IV 1921. roku

Adjutant Generalny Wodza Naczelnego

W I. *Maw...*
podpis nieczytel

Uroczystość dekoracji członków Kapituły Orderem Virtuti Militari. Przegląd pododdziałów przed defiladą. (Warszawa, Plac Saski, 22 stycznia 1920 r.)

Grupa pierwszych kawalerów orderu Virtuti Militari (Warszawa, 22 stycznia 1920 r.)

Naczelnik Państwa Józef Piłsudski wraz z Kapitułą Orderu Virtuti Militari dokonuje przeglądu oddziałów na Placu Saskim (Warszawa, 22 stycznia 1920 r.)

Adres: III-a Dyw. Str. I-ry pol. korp.

8475

V. M. 89 46

S. III kl.

G. Pp

Wniosek

na odznaczenie orderem „Virtuti Militari” w myśl Uchwały
Kapituły Tymczasowej z dn. 23. I. 20. r.

1	Stopień	Generał-porucznik
2	Imię i Nazwisko (względnie pseudonim)	Wacław Iwaszkiewicz
3	Potwierdzenie nazwiska podpisem dowódcy	
4	Data wystąpienia do W.G.	

Warszawa dnia 18 września 1921 r.

Gen. broni Wacław Iwaszkiewicz

Gen. Iwaszkiewicz był zupełnie odcięty od reszty sił korpusu. 3-a Dywizja, którą dowodził, mogła się złączyć z resztą oddziałów tylko przedzierając się przez masy bolszewickich wojsk, które otaczały dywizję. Otrzymawszy rozkaz wyruszyć pod Bobrujsk, Gen. Iwaszkiewicz przystąpił do wypełnienia tego zlecenia, wierząc w siły swoich żołnierzy i mając za moralną podstawę tylko konieczność spełnienia mojego rozkazu. Trzykrotnie 3-a dywizja, mając na czele gen. Iwaszkiewicza przebiła się na lewym brzegu Dniepru przez mur bolszewików; przeszedłszy zaś na prawy brzeg Dniepru w bitwie pod Sobołowem Gen. Iwaszkiewicz rozbił bolszewików i przyłączył się do korpusu.

Marsz wykonany przez Gen. Iwaszkiewicza, około 600 km zimową porą wśród zimna i bezdroża, marsz utrudniony koniecznością przeprowadzić olbrzymi tabor i jednocześnie przebić się siłą oręża przez bolszewików, może służyć wyjątkowym przykładem nie tylko w historii Polski, ale i w historii wojskowości całego świata.

Powodzenie przypisać należy niestrudzonej woli, talentowi żołnierskiemu i męstwu Gen. Iwaszkiewicza.

(Z wniosku odznaczeniowego na Order Virtuti Militari III kl. z 17 listopada 1921 r. przygotowanego przez gen. broni Józefa Dowbór-Muśnickiego)

Fragment kwestionariusza Orderu Virtuti Militari gen. bryg. Wiktora Thommée (1881–1962), szefa sztabu 4 Dywizji Strzelców na Kubaniu, dowódcy 28 pułku piechoty w bitwie warszawskiej, w 1939 r. heroicznego dowódcy obrony Modlina.

Odnazka pamiątkowa 28 Pułku Strzelców Kaniowskich

Pplk.Szt.Gen. THOMMÉE Wiktor należy do najdzielniejszych i najbardziej okrytych sławą bojową oficerów 10 Dyw.P. W żadnym boju nie zawiódł,

w każdej akcji i wysuwał się bez względu na osobiste niebezpieczeństwo tam, gdzie wahały się szale bitwy, gdzie niezbędnem było oko Dowódcy, wpływ na żołnierza, dobry przykład i decydujące zarządzenia. W rozstrzygających momentach; kontratak pod Niewodnicą /na Narwią/ i przebijanie się Dywizji pod Ostrowem stawał na czele choćby baonu, a idąc pierwszym wśród pierwszych, porywał za sobą linie tyralierskie rozmiłowanych w nim żołnierzy. Jest trudem rozsądzić, za który bój lub operację, zasłużył się więcej, gdyż ppułk. THOMMÉE stał zawsze, w każdej bitwie, na jednakowym poziomie osobistego zaparcia się, ofiarnej odwagi i przykładowego spokoju D-cy. Stawiając swój wniosek na odznaczenie tu. Dow. podaje w rubryce opisu czynów boj. bitwie pod Warszawą tylko dlatego, że odbiła się ona echem po całej Polsce i że w niej bohaterską śmierć znaleźli oficerowie 19 Bryg.p.pplk. THOMMÉE'GO, takiej sławy jak ś.p.major WALTER i kpt.POGONOWSKI. Przebieg owych pamiętnych dni i rola ppułk. THOMMÉE'GO były następujące:

Dzięki energii i osobistej ingerencji w bitwach ppułk.THOMMÉE utrzymał Nieporęty,a nawet przeszedł do kontrataku, zajmując Dąbkowiznę wraz z dużą zdobyczą wojenną. Tymczasem odebrano inicjatywę z rąk npla., który przełamawszy odrutowaną linię okopów niemieckich, stworzył dla nas najkrytyczniejszą sytuację. W dalszym ciągu ppułk.THOMMÉE, wykorzystując swe powodzenie, zajmuje Wólkę-Radzyminską i Mostki-Wólczańskie oraz zdobywa ogromnie ważny punkt strategiczny t.j. miejscowość Mokre. W tym momencie rozpoczął się dla obu stron walczących na tym odcinku najbardziej wyczerpujący i rozstrzygający bój. Mokre przechodziło kilkakrotnie z rąk do rąk, gdyżbyło ono kluczem pozycji,który uniemożliwiał nplowi utrzymanie się w Radzyminie bez uzyskania Mokrego. Tu najjaśniej zabłysnął bohaterski wysiłek ppułk.THOMMÉE'GO. Dzięki jego zdecydowanej woli zwycięstwa, niewzruszonej postawie, ocenie doniosłej dla nas chwili,lekceważenie osobistego niebezpieczeństwa i wpływu na żołnierzy na polu bitwy,oddziały odrzucane 19 Bryg.piech.szły raz poraż do kontrataków,bez otrzymywania posiłków,aż zmagania uwieńczone zostały ostatecznym zdobyciem i utrzymaniem Mokrego. Tym bohaterskim wysiłkiem 19 bryg.piech.losy Radzymina zostały przesądzone.

(69) 540-9 1-

KWESTJONARIUSZ

- Nazwisko i imię General brygady
THOMMÉE Wiktor
- Jaki numer orderu wydany na lewej stronie krzyża
769 768 Legitymację Kolejową wysłano dnia 23 K.W. 1934
- Dokładny adres obecny: wieś _____
pocztą Bydgoszcz gmina Bydgoszcz
powiat Bydgoszcz miasto Bydgoszcz
- Data i miejsce urodzenia:
dzień, miesiąc, rok 30.11.1881 r.
wieś, gmina, powiat m.Święciany, pow.Święciański, ziemia Wileńska.
- Imię ojca Edward imię matki Józefa z domu Egert
- Stopień wojskowy, w którym został odznaczony Ppułkownik

mg 7593

VM 422

4 kart.: Fildorf Emil.

KWESTJONARJUSZ

V.M. 72-6546

1

1. Nazwisko i imię *Fieldorf August Emil*

2. Jaki numer orderu wybity na lewej stronie krzyża *7169.*

3. Dokładny adres obecny: wieś _____
poczta _____ gmina _____
powiat _____ miasto *Wilno*
Katwaryjska 11-1.

4. Data i miejsce urodzenia:
dzień, miesiąc, rok *20 marca 1895.*
wieś, gmina, powiat *Kraków*

5. Imię ojca *Andrzej* imię matki *Agnieszka* domu *Izwandłona*

6. Stopień wojskowy, w którym został odznaczony *porucznik*

7. Obecnie posiadany stopień: *podpułkownik zca cky 1p.p. Leg.*
w rezerwie _____
w stanie spoczynku _____
ewent. inwalidztwo _____

8. Pułk, w którym służył w czasie wojny, względnie oddział, w którym został odznaczony
za udział w walkach: *1p.p. Leg. Pol.*

9. Zawód: obecny (środku utrzymania) *oficer zawodowy*
przed wstąpieniem do wojska *naucz. gimnazjalny*

Dokumenty odznaczeniowe Virtuti Militari Emila Augusta Fieldorfa ps. „Nil”, żołnierza 1 i 5 pp Legionów, peowiaka, oficera służby stałej WP, szefa Kedywu KG AK, zamordowanego w 1953 roku w więzieniu mokotowskim z wyroku sądu komunistycznego

W połowie sierpnia 1916 r. na pozycji pod Hulewiczami kar. maszyn. był silnie ostrzeliwany ogniem artylerji. Jeden granat wpadł pod kar.masz., przy którym szer. FIELDORF Emil pełnił służbę Nr 2-go. Kar. masz został odrzucony o 40 m w tył za okopy. Szer. FIELDORF Emil nie został tym wypadkiem zdemoralizowany, szybko pobiegł po kar.masz., naprawił małe uszkodzenie, oczyścił go z piasku, postawił na pozycję i zaczął ostrzeliwać pokazującego się npla.

Płk dypl. Konstanty Drucki-Lubecki (1893–1940). Uczestniczył w słynnym rajdzie rtm. Konstantego Plisowskiego, a następnie w oddziale konnym Samoobrony Litewskiej. W kampanii wrześniowej był dowódcą Wileńskiej Brygady Kawalerii. Z jej resztkami pod koniec września dołączył do oddziałów gen. Andersa. Ranny w walce z Armią Czerwoną dostał się do niewoli rosyjskiej. Został zamordowany w Katyniu. Pośmiertnie mianowany generałem.

6. Dokładny życiorys i przebieg pracy ideowo-niepodległościowej:

Urodził się w Porochońsku na Polesiu dn.13.III.1893r.W r.1914 ukończył w Petersburgu Cesarskie Aleksandrowskie Liceum.

W lipcu 1914r.wstąpił jako jednoroczny do konnej artylerii gwardji rosyjskiej,w składzie której wyszedł na wojnę.W listopadzie 1914r. zdał egzamin oficerski przy Mikołajewskiej Szkole Kawalerji w Piotrogradzie poczem został przydzielony do 17 p.dragonów,a następnie do 12 pułku huzarów.

Podczas rewolucji przyjął czynny udział w zorganizowaniu polskiego komitetu pułkowego i dywizyjnego przyczem przez cały czas był przewodniczącym tych komitetów.

Wychodząc z założenia konieczności stworzenia zorganizowanej polskiej siły zbrojnej wyjechał w grudniu 1917r. z Odessy,gdzie stał pułk do Sztabu I-go Polskiego Korpusu w Mińsku,celem otrzymania należnych instrukcyj.Po drodze w Homlu został aresztowany przez marynarzy bolszewickich lecz udało mu się uciec i dotrzeć do Mińska

Po powrocie do Odessy przyjął czynny udział w zorganizowaniu polskiego plutonu,który stworzył zaczątek 4 szwadronu 3 p.uł.I.Polskiego Korpusu na Wschodzie.

Z plutonem tym wymaszerował konno z Odessy do Ananjiowa.Tam nastąpiło połączenie się z polskim plutonem z 12 p.ułanów,12 p.dragonów i 4 Zaamurskiego konnego pułku i sformowanie szwadronu,który pod Długim ob.gen. Plisowskiego odbył historyczny przemarsz ponad 1000 klm.zimą z Ananjiowa do Bobrujska.

Podczas marszu z Odessy do Bobrujska przyjmował czynny udział w potyczkach z szwadronem z bandami bolszewickimi,a następnie po wcieleniu do Korpusu w wyprawie za Dniepr.W Korpusie przebył do demobilizacji.

Po rozbrojeniu I.Korpusu pozostał przez jakiś czas na wsi poczem wyjechał do Wilna,gdzie w grudniu 1918r.wstąpił do formującego się t.zw.1 pułku Ułanów Wileńskich.Późne wstąpienie do wojska nastąpiło z powodu dłuższej choroby na grype.W pułku sformował szwadron,którym dowodził przez cały czas i z którym brał udział w walkach obrony Wilna pod Nowo-Wilejką oraz w czasie bezpośredniej obrony Wilna przed bolszewikami.

Po opuszczeniu Wilna przez samoobronę stanowczo sprzeciwił się złożeniu broni Niemcom.W całej pełni podtrzymał ówczesnego Dcę mjr.Wł.Dąbrowskiego w jego decyzji przedarcia się z bronią w ręku do Polski przez grasujące oddziały bolszewickie i kordon wojsk bolszewickich.W walkach tych pułk zajął niemieckie składy saperskie w Linowie wypędzając stamtąd ukraińców i zdobył Brześć nad Bugiem z rąk niemieckich.Pułkiem wtedy czasowo dowodził płk. Drucko - Lubecki.

Po połączeniu się z wojskiem polskim zdał pułk i ponownie objął dowództwo szwadronem,którym dowodził w czasie całej wojny polsko-bolszewickiej w kampanji 1919-20r.

Obecnie obejmuje stanowisko Kierownika I Kursu i Kierownika taktyki kawalerji w Wyższej Szkole Wojennej.-

Podczas rewolucji przyjął czynny udział w zorganizowaniu polskiego komitetu pułkowego i dywizyjnego przyczem przez cały czas był przewodniczącym tych komitetów.

Wychodząc z założenia konieczności stworzenia zorganizowanej polskiej siły zbrojnej wyjechał w grudniu 1917 r. z Odessy, gdzie stał pułk do Sztabu I-go Polskiego Korpusu w Mińsku, celem otrzymania należnych instrukcyj. Po drodze w Homlu został aresztowany przez marynarzy bolszewickich lecz udało mu się uciec i dotrzeć do Mińska.

Po powrocie do Odessy przyjął czynny udział w zorganizowaniu polskiego plutonu, który stworzył zaczątek 4 szwadronu 3 p.uł.I.Polskiego Korpusu na Wschodzie.

Z plutonem tym wymaszerował konno z Odessy do Ananjiowa. Tam nastąpiło połączenie się z polskim plutonem z 12 p.ułanów, 12 p.dragonów i 4 Zaamurskiego konnego pułku i sformowanie szwadronu, który pod Długim ob. gen. Plisowniego odbył historyczny przemarsz ponad 1000 klm. zimą z Ananjiowa do Bobrujska.

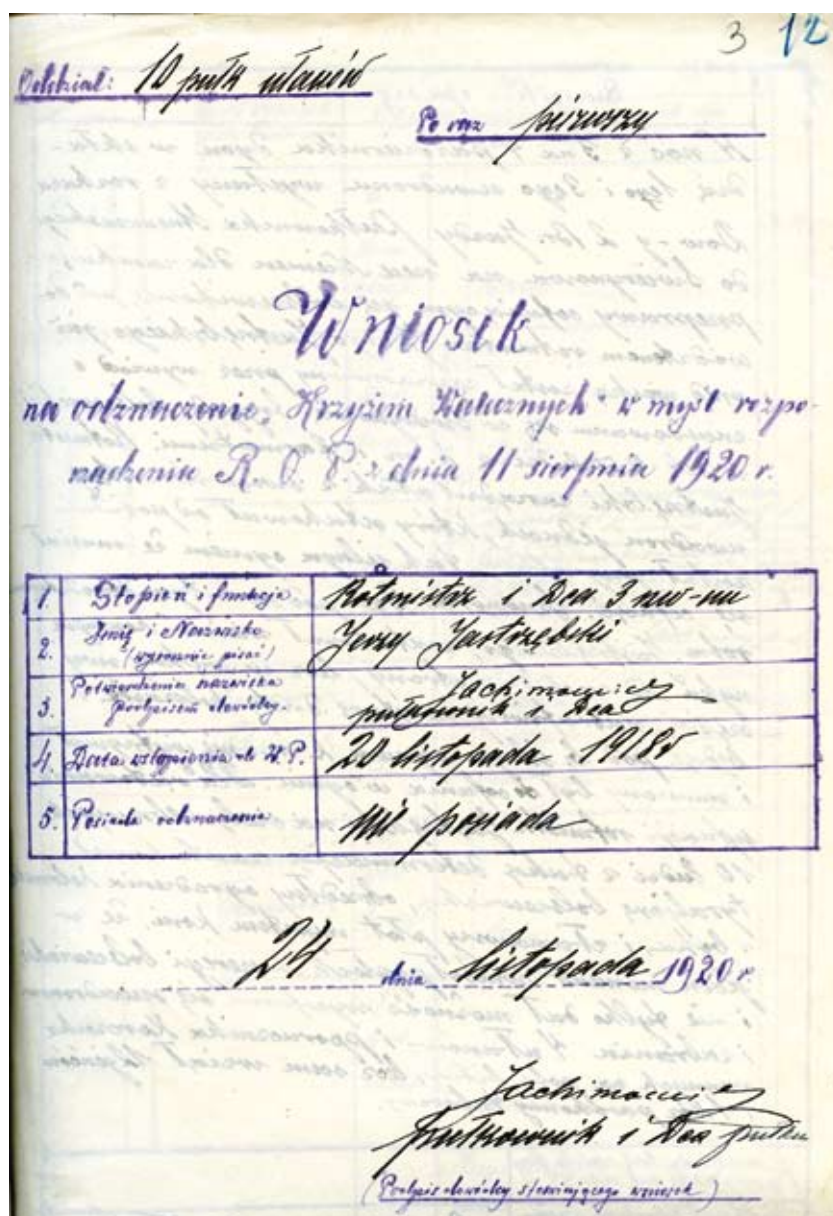
Podczas marszu z Odessy do Bobrujska przyjmował czynny udział w potyczkach z szwadronem z bandami bolszewickimi, a następnie po wcieleniu do Korpusu w wyprawie za Dniepr. (...) Po rozbrojeniu I.Korpusu pozostał przez jakiś czas na wsi poczem wyjechał do Wilna, gdzie w grudniu 1918 r. wstąpił do formującego się t.zw. 1 pułku Ułanów Wileńskich. (...) Po opuszczeniu Wilna przez samoobronę stanowczo sprzeciwił się złożeniu broni Niemcom. W całej pełni podtrzymał ówczesnego Dcę mjr. Wł.Dąbrowskiego w jego decyzji przedarcia się z bronią w ręku do Polski przez grasujące oddziały bolszewickie i kordon wojsk bolszewickich. W walkach tych pułk zajął niemieckie składy saperskie w Linowie wypędzając stamtąd Ukraińców i zdobył Brześć nad Bugiem z rąk niemieckich. Pułkiem wtedy czasowo dowodził płk. Drucki-Lubecki.

Po połączeniu się z wojskiem polskim zdał pułk i ponownie objął dowództwo szwadronem, którym dowodził w czasie całej wojny polsko-bolszewickiej w kampanji 1919–20 r.

(Opis czynów bojowych rtm. Konstantego Druckiego-Lubeckiego.)

Naszywka noszona przez żołnierzy 3 Dywizji Strzelców Karpackich, pochodząca z przechowywanej w CAW kolekcji depozytów po poległych żołnierzach Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie.

Płk dypl. Jerzy Jan Jastrzębski (1895–1944). Służył w I Polskim Korpusie, a po jego likwidacji dotarł aż na Syberię, gdzie wstąpił do 5. Dywizji Syberyjskiej. Po rozbiciu dywizji przedostał się na teren Chin, do Charbina. Okrężną drogą, transportem morskim powrócił wraz z innymi żołnierzami dywizji do kraju, gdzie wstąpił do 10. Pułku Ułanów Litewskich, sformowanego przy Dywizji Litewsko-Białoruskiej. W kampanii wrześniowej dowodził 8 Pułkiem Strzelców Konnych, a potem Zbiorową Pomorską BK wyróżniając się znakomitym dowodzeniem, zimną krwią i odwagą osobistą. Z resztkami brygady walczył do końca. Podjął godny kawaleryjskiej legendy marsz spod Warszawy na południe, do granicy węgierskiej. W 1940 przerzucony został do Francji z meldunkiem do Naczelnego Wodza. Potem pełnił służbę w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie. M.in. był dowódcą 3 Brygady 3. Dywizji Strzelców Karpackich, a następnie zastępcą dowódcy tej dywizji. Został ciężko ranny (i wkrótce zmarł) w czasie rozpoznania terenu przed bitwą o Monte Cassino. Pośmiertnie mianowany przez Naczelnego Wodza generałem brygady i odznaczony *Virtuti Militari* IV klasy. Był pierwszym poległym pod Monte Cassino żołnierzem polskim.

W noc z 3 na 4 października dyon w składzie 1ego i 3ego szwadronu wysłany z rozkazu Dowódcy 2 Br. Jazdy Pułkownika Strzemieńskiego do Swierynowa na rzece Niemen dla zamknięcia przeprawy wycofującym się bolszewikom, pod dowództwem rotmistrza Jerzego Jastrzębskiego już przed wioską został zawiadomiony przez wywiad o znajdowaniu się w Swierynowie brygady bolszewickiej w sile 750 ludzi z k.m. i 2 armatami. Rotmistrz Jastrzębski zarządził atak z dwóch stron. 1szy szwadron jednak, który atakował od południa został przywitany tak silnym ogniem, że musiał się cofnąć. Szwadron 3ci pod osobistym dowództwem rotm. Jastrzębskiego, zaatakował wieś w konnym szyku od zachodniej strony, lecz w większej swej części natrafiwszy na stare druty kolczaste i będąc pod b.silnym ogniem k.m. nie wytrzymał i zmuszony był do cofania w ogień. Dla ratowania sytuacji rotmistrz Jastrzębski na czele zebranych 10 ludzi z taką determinacją zaatakował tyralierę bolszewicką, obszedłszy ogrodzenia kolczaste z boku i złamawszy płot impetem koni, że w jeden moment wniósł popłoch w szeregi bolszewickie, i nie tylko dał możliwość wycofania się szwadronowi i zabrania 4 łanów i pporucznika Korczaka rannych na polu bitwy, lecz sam wziął 12 jeńców i 1 wóz parokonny taborowy.

(Płk Jerzy Jastrzębski zapisał w czasie wojny polsko-rosyjskiej piękną kartę żonierskiej służby frontowej, uwieńczonej ranami na polu bitwy oraz Krzyżem Virtuti Militari. Powyżej zaprezentowany został wniosek na odznaczenie Krzyżem Walecznych, ponieważ wniosek odznaczeniowy VM nie zachował się.)

Jednym z pięciu pułków kawalerii, których sztandar, za walki w latach 1918-1920, odznaczony został Krzyżem Virtuti Militari był 1 Pułk Ułanów Krechowickich. Obok - fragment wniosku odznaczeniowego i załączonej do niego dokumentacji.

Zaszczytu odznaczenia znaku pułkowego Krzyżem Virtuti Militari dotąpił również 14 Pułk Ułanów Jazłowieckich. Na zdjęciu uroczystość dekoracji sztandaru pułku przez Józefa Piłsudskiego, (Tomaszów Lubelski, 20 marca 1921 r.)

WNIOSEK
na odznaczenie orderem „Virtuti Militari” w myśl Uchwały
Kapituły Tymczasowej z dn. 23. I. 20 r.

1	Stopień	
2	Imię i Nazwisko (wpisać pełne)	<i>Stanisław 1 pułku Ułanów</i>
3	Potwierdzenie nazwiska podpisem dowódcy	<i>Krechowieckich.</i>
4	Data wstąpienia do W. P.	

24. dnia lutego 1921 r.

24. 2001

Przełom i 1844. jedy
(Podpis dowódcy szwadronu ułanów)

KAPITUŁA WIRTUTI MILITARI
ADJUTANTURA GŁÓWNA
WARSZAWA
Wpł. 24. 2. 1921
14. 2. 1921. Wpł. 24. 2.

Bój 1 pułku ułanów pod Krechowcami szeroko rozślawił jego imię. Potwierdzają to fragmenty dokumentów (w języku francuskim) załączonych do wniosku na odznaczenie orderem Virtuti Militari:

Dziękuję z całej duszy dowódcy świetnych ułanów polskich, bohaterom oficerom i ułanom za ich pierwszy czyn bojowy pod Krechowcami. (...) Wspominając szalony atak polskich ułanów pod Samo-Sierra, jestem przeświadczony, że krew dziadów płynie w żyłach ich wnuków i ta krew jest gwarancją zabezpieczeniem wolności odradzającej się Polski.

(z telegramu Naczelnego Wodza armii rosyjskiej gen. Korniłowa)

Ułani polscy pokazali światu jak walczy oddział kierowany przez – najczystsze uczucie patriotyzmu. Ponownie okryli się oni sławą (z telegramu szefa misji belgijskiej przy rządzie rosyjskim). Szef misji włoskiej pisał o epickiej odwadze pułku, który raz jeszcze wspaniale zademonstrował piękne zalety wojskowe Narodu Polskiego.

2

List pułkownika Bolesława Woźniackiego

Dey pułku ułanów Polskich, pisany na polu bitwy pod Krechowcami dn. 24. 7. 17. i złożony na ręce burmistrza m. Stanisławowa pana Satygara dla wysłania do Warszawy.

Burmistrzowi m. Stanisławowa.

Dowódca pułku przesyła te kilka słów, które chciał wypowiedzieć przy pożegnaniu i wręczyć pismo do Rady Stanu w Warszawie.

Polscy ułani spełnili jedynie swój obowiązek żołnierski i stanęli w obronie honoru armii rosyjskiej, w szeregach której, związani przysięgą i poczuciem obowiązku żołnierskiego, walczą.

Korzystając ze szczęśliwej okoliczności prosimy Radę sławnego miast Stanisławowa o przesłanie wyrazu czci, miłości, wierności i synowskiego przywiązania do ukochanej, boleśnej i zniszczonej Ojczyzny naszej. Jedynym promieniem jasnym, który nam żyć może, jest głębokie przekonanie, że ta ukochana Polska nasza znawczychostaje teraz z gruzów i podnosi się do nowego życia wspaniałą, niepodległą i silną. Uznając powagę Rady Stanu i ciężkie zadanie jakie wzięła na swoje barki, przesyłamy Jej wyrazy głębokiego szacunku.

Nowopowstańcemu Rządowi Polakom składamy hołd.

Przewodnikowi i budzicielowi militarnego rycerskiego ducha polaków, Generałowi Piłsudskiemu-wiernemu synowi Ojczyzny- owoce.

Wierząc w rychłe wszystkich polaków, walczących obecnie pod obcymi sztandarami o wolność Ojczyzny, a jednocześnie w nowopowstałej pod sztandarami narodowej armii w Kraju naszym kochanym szlachetne, serdeczne, braterskie pozdrowienie.

- Niech żyje przyszła potężna Polska Armia, ostoja wolności, niepodległości Ojczyzny Naszej. -

A gdy ta Święta Nasza narodziła Zjednoczona światła świata będzie to wszyscy Jej synowie po świecie rpsiani w Niej swe miejsce odnajdą i Jej tylko słuszy być, teraz zaś niech nam ułanom Polakom wolno będzie złożyć wszystkim Polakom najserdeczniejsze życzenia- by chwila ta jaknajprędzej nastąpiła.

- Niech zagrza nad wszystkimi nasze hasło najświetniejsze: Niech żyje wolna, Niepodległa, Zjednoczona Polska. -

